

konala se 16. března 1909 v restauraci „u Petzoldů“. Zahájil ji předseda klubu p. JUDr. L. Jeřábek, poukázav na těžké počátky klubu před 10 lety, jež však šťastně překonal, takže dnes těší se přízni všech vrstev přátel Staré Prahy, čítaje přes 900 členů. Finanční poměry klubu jsou však nepříznivé, i třeba všemožně pracovati k jich zlepšení. Věnoval pak vzpomínku zemřelým členům klubu, jichž památka uctěna povstáním. Jsou to pánové: Vojt. Bartoněk, ak. malíř, feditel K. P. Kheil, Jiří kníže Lobkowitz, sl. Slavinská z Rittersbergů a inženýr Jos. Schmidt.

Zápis o minulé valné hromadě vzhledem k tomu, že byl otištěn v „Krásě našeho domova“ se nečte. — Zprávu jednateLSkou podal L. jednatel pan P. Janák. Za uplynulý rok zaznamenává Klub především dvě události významné a cenné pro jeho osamocené stanovisko v — jeho dosud téměř marné — politice ideální esthetiky. Jest to na podzim minulého roku konaný sjezd na ochranu památek a zřízení regulační kanceláře při stavebním úřadě města Prahy. Klub slibuje si od obou zejména pro další budoucnost mnoho posily pro svoji činnost. Sjezdem na ochranu památek, který konán byl ve dnech svatováclavských minul. roku a který jest po kutnohorském sjezdu z r. 1897 vlastně prvním sjezdem co do ducha a cílů, dostává se památkám a krásě naší vlasti konečně vysoké a bohdá i vlivné ochranné instance, které jest v opožděných poměrech českých zvláště zapotřebí. Klub má svůj určitý podíl práce na sjezdu: podnětný návrh k sjezdu vyšel z jeho řad, jeho delegáti účastnili se všech přípravných prací sjezdu a přispěli k tomu, že duch a výsledek sjezdu nesl se již duchem zcela moderním. Mimo referáty, které se dotýkají těsně obvodu činnosti klubu „O zemské novele k stavebnímu řádu“ (Dr. Jeřábek), „O ochraně památek v cizině“ (Jan Emler), byl přednesen i referát „O významu boje za Starou Prahu“ p. Zákřejsem.

Druhou důležitou událostí jest městem Prahou zřízená regulační kancelář. I tomuto stál klub velmi blízko: Po opětovných jeho žádostech a akcích za reorganizaci stavebního úřadu došlo k uskutečnění po návrhu podaném v březnu městské radě technickým odborem klubu městských úředníků: návrh byl zcela ve smyslu klubu „Za Starou Prahu“ a byl stoupenci klubu na pražské radnici úsilovně podporován. Regulační kancelář jest tou dobou v plné činnosti a klub chová všecku naději, že v odbornosti a svědomitosti musí snažiti se o výši práce, kterou jí určuje doba a která bude pak zajisté velkým prospěchem pro Starou i Krásnou Prahu.

Největšími záležitostmi klubu ve vlastní činnosti jeho byly záležitosti regulací tří pražských čtvrtí: Podskalí, Malé Strany a svatopetrské čtvrti. Ve věci Podskalí podařilo se klubu po dlouhé a nevděčné kampani proti tehdy již hotovému oficiálnímu plánu vymoci svolání zvláštní znalecké ankety v březnu min. roku. Klub předložil ve zvláštním pamětním spise hlavní zásady, které by dle jeho mínění měly býti šetřeny, aby nová regulovaná čtvrt byla za rázovité Podskalí aspoň přijatelná. Výsledek ankety však zklamal; oficiální plán nebyl anketou nikterak podstatně změněn, naopak byl v celku přijat. Klub neupustil však ani nyní, obíral se věcí dále, uspořádal dne 16. června debatní večer o tomto thematu a když počátkem července oficiální plán byl úředně vyložen, podal proti němu 6 protestů, podepřených vlastním návrhem na regulaci Podskalí, který

pro klub vypracován byl p. arch. Rosipalem. Můžeme s povděkem konstatovati, že tento návrh byl se strany města velmi objektivně a příznivě přijat a bylo by přáním, aby nový městský návrh, který nedávno teprve regulační kanceláři byl dokončen, v něm uvedení novými myšlenkami co nejvíce se obíral.

I regulace Malé Strany, práce více let, dospěla loni k rozhodujícímu stadiu: Loni v květnu byl tento regulační návrh arch. Balšánka úředně vyložen k veřejnému řízení. Postavení klubu bylo zde zvláště těžké; až do té doby neměl nikdy příležitosti, aby byl o dosahu a úmyslech regulace na Malé Straně byt i málo informován; vzdor tomu bylo nutno ve vyměřené době čtyř neděl zpracovati tento obsáhlý materiál plánů a soupisu domů. Klub shledal, že plány proponují dalekosáhlé změny i v celých partiích (zejména na pobřeží) i v četných detailech (uvnitř Malé Strany), které nesnášejí se s rázem Malé Strany, jak musíme ho i z obdivu i z piety hájit. Klub podal proto svoje námitky proti plánům celkem v 63 bodech, vesměs obsírně a věcně odůvodněných.

Na základě tohoto faktického materiálu regulačních úmyslů a obav z nich pro Malou Stranu vyplývajících, obíral se klub věci zejména v poslední době znovu a obsírněji v poradách domácí rady. Dne 19. prosince byla konána i členská schůze, částí předmetu věnovaná, kde arch. Balšánek přednesl svoje návrhy o možnosti umístění nových monumentálních budov na pobřeží Malé Strany; zde arch. Balšánek první podal odůvodnění svých návrhů, které dosud bylo postrádáno a které debatou a protinámitkami ukázalo se nedosti podepřeným a přesvědčujícím. Smutnými auspiciemi pro budoucnost jest, že otázka regulace Malé Strany — a s tím i projednání protestů klubu předáno zvláštní kommissi pro regulaci Malé Strany, jejíž složení co do kvalifikace a majority osob významu a zodpovědnosti věci neodpovídá a proti němuž podal klub tedy svůj protest k radě městské a k zemskému výboru. V únoru bylo rozhodnuto, aby nadále práci na regulačních plánech Malé Strany převzala regulační kancelář města Prahy. Arch. Balšánek obhajoval své návrhy na umístění monumentálních budov na pobřeží Malé Strany ve schůzích spolku architektů a inženýrů dne 12. a 26. února t. r. ve druhé schůzi přednesl na jeho vývoody repliku za klub p. Wirth.

Ve čtvrti svatopetrské není zatím ještě oficiálně schváleného regulačního plánu; jest však již hotově vypracován arch. Sakařem na základě nových nábrežních čar, od let zákonně již platných, jimiž mnohotvará, volně krajinná situace pobřeží jest úplně rušena; celé poloviny ostrova Primatorského a Koruního, i za nimi se nacházející rameno Vltavy budou dle postavené již nábrežní zdi nasypány a znovuzastavěny. Klub pomýšlel z prvu, aby i po regulaci byly aspoň části starých ramen a zarostlá část ostrova Primatorského zachována. V této snaze podal klub v červenci min. r. zvláštní návrh městské radě, aby linie starého nábreží při mostě cis. Fr. Josefa, kde stojí řada pěkných topolů, byla i novým nábrežím dodržena, jak bylo by to na prospěch i komunikaci i zachování stromů; klubu došlo nyní vyzření, že po studiích regulační kanceláře není možno tento návrh v regulační plán pojmouti.

Úmysl ukázal se — při duchu s jakým nabyté plochy jsou oficiálním plánem využívány — neuskutečnitelným. Návrh klubu, kterým hodlá klub své stanovisko podepřítí opírá se tedy reálně o regulační metodu oficiálního návrhu, ale je zároveň důkazem, jak lépe jest možno čtvrt i se zachováním dalších architektonických památek (jichž oficiální návrh nešetří) jako moderní čtvrt upravit. Odděleně zasadil se klub v listopadu — pro kvap věci — aby při Kubešově renesančním mlýně (v ul. Klimentské) ponecháno bylo proň nutné vltavské rameno a aby zůstal nezastavěn.

Nově vypsaná ideová soutěž na přestavbu staroměstské radnice, v lednu letošního roku vypsaná, jest klubem velmi vítána. Popud k ní i podpora návrhu vyšla ze zastanců Staré Prahy na pražské radnici a díky tomu bude možno tento velký a krásný problem znovu a dle nových zatím se vytvořivších a uplatnivších názorů probrati. Klub vysílá tentokráte do ní delegáta svého stanoviska, díky čemuž již program stavby upraven ve smyslu respektu k starým částem radnice i k starému okolí. Dne 28. ledna byl uspořádán v členské schůzi debatní večer o tomto úkolu; na základě jeho výsledku i na základě řady úvah v domácí radě shrnul klub svoje stanovisko v promemoriu uveřejněném v denním tisku. I nová t. zv. administrací budova radnice na Linhartském náměstí, jejíž započatá již stavba po výnosu zemského výboru z prosince min. roku byla zastavena, jest nyní předmětem úrad domácí rady; protože bude protějškem Klementina a přímým sousedstvím Clam-Galasova paláce, podléhá zcela konkrétním zásadám uměleckého respektu k těmto; klub podá ještě v rozhodujícím okamžiku městské radě svůj protest.

Dům „u Vejvodů“ a historie jeho ohrožení, zachování a obnovy, náležející historii minulého roku jest v mnohém charakteristická pro poměry našich snah o zachování

starých památek. Jest tomu rok, co po koupi domu soukromým podnikatelem musil klub odvažovati se všech kroků, aby jeho bourání odvrátil. Jeho dovolávání se povinností města Prahy k památkám města i přes intervence Ústřední komise, zůstalo bezvýsledno; v květnu zakoupen dům malířem Klusáčkem — s plánem použití jej po adaptaci pro — nadšenou tehdy do věci — Uměleckou Besedu. Po objevech, které na domě při adaptaci byly učiněny, je trapnou představa, že by tento dům málem byl býval ztracen; pro dobu jest smutně charakterisující, že jeho záchrana byla umožněna jen riskující odvahou jednotlivce.

Okolí Křížovnického konventu má doznati závažných změn. Ryt. řád Kříže hodlá přestavěti klášterní budovu do ulice Křížovnické, Platnéřské a k řece; město pak hodlá na bloku mezi konventem a městskou dívčí průmysl. školou postaviti novou školní budovu. Projekty na obě stavby se již pracují, resp. jsou hotovy. Klub na základě přímých studií shledal, že směrodatným musí zde býti jednak ohled ku kopuli kostela sv. Františka a k imposantní budově generalátu, jednak ohled k volným pohledům — ku střechám a věžím Starého Města přes budovu křížov. konventu. Klub bude teprve tyto požadavky obhajovati.

Košický hřbitov a jeho budoucnost znovu dotknuta byla prováděnou již úpravou Motolského potoka. O zachování hřbitova v celistvosti zasadil se klub příspívy, osobními zakročeními deputací a knížete-arcibiskupa, u c. k. místodržitelství, zem. výboru, konsistoře i u obce košířské. V listopadu m. roku konečně bylo zajištěno, že hřbitov jako sad má býti zachován a že regulovaný potok motolský půjde alespoň prozatímně upraveným korytem mimo. Klub ještě zvlášť vypracovaným plánem arch. Kavalíra žádal za některá zlepšení tohoto plánu.

Otázka Pinkasovy synagogy, která odbouráním přilehlých domů oclta se po rozhodnutí jejího zachování v diferenci proti budoucímu okolí, připadla rovněž jako úloha klubu. Arch. Hübschmann vypracoval v září návrh, kterým rozdily — s možnými změnami schváleného plánu — jsou vyrovnatelný. Návrh byl náboženskou obcí židovskou přijat a bylo by si jen přáti, aby byl v dobrém duchu proveden; naděje k tomu bohužel nedává způsob a umělecká kvalita, s jakou byla nová umrlčí komora židov. pohř. bratrstva na židovském hřbitově v románském slohu postavena; vynutilo to přímo zakročení klubu u bratrstva i Ústř. komise.

V říjnu m. r. objevily se zprávy o propozici nového mostu v prodloužení Myslíkovy ulice. Klub jest zde interessován zájmem na zachování situace — obě staré věže povltavské byly teprve nedávno k zachování zajištěny — i zájmem na pohledech k Hradcům — jichž rozšíření panorama z pohledu Palackého nábř. přes 3 ostrovy Vltavy by pochybeným popředím mohlo býti vážně poškozeno. Po úvahách technické komise ukázala se možnost mostu i při zachování věží a kvalita uskutečnění záleží tedy od umělecké kvality provedení. Klub nezasazuje se o tento nový most, nestaví se však proti němu, ale bude v případě, že bude uskutečněn, bděly nad Prahy i místa důstojným provedením.

V zamýšlené parcelaci usedlosti Zátorky požádal klub městskou radu, aby byl brán větší zřetel k jejímu stromoví. Letohrad Dienzenhoferův, jehož jedno centrum bezpředmětně má snad být sbouráno, není klubem rovněž spouštěn se zřetele.

Z řady ostatních záležitostí zabýval se klub zejména ještě: elektrickou drahou ulicí Železnou, jejíž projekt zatím c. k. ministerstvem byl zamítnut; zahradou ústavu slechtic na Starém Městě, jež měla být rozparcelována a zastavěna, dále klášterem Milosrdných; zde byla obava, že po převzetí Klamovky vzdá se řád své staré budovy; obavy po informacích klubu vyvráceny aspoň z části tím, že Konvent klinický ústav ponechá na starém místě. Po zboření zajímavé voliery v zahradě Klárova ústavu slepých stěžoval si klub u c. k. místodržitelství a dostalo se mu odpovědi, že stalo se tak v nevdědomí ceny tohoto objektu. Při novostavbě domu v ulici Ječné v sousedství kostela sv. Ignáce, žádal klub za ohled k budově kostela, bohužel bez zvláštního výsledku. Při zadané přestavbě domu čp. 17 na Perštýně upozornil klub na nebezpečí, které zevně — zachované frontě starých domů — i uvnitř bloku — zastavěním hlubokého dvora — tomuto bloku hrozí.

I několik portálových záležitostí měl klub v min. roce. Proti dvěma nevhodným opravám byl nucen protestovati: proti opravě portálu slecht. kasina v Celetné ulici a proti opravě portálu na svatoštěpánské faře. Snaze, aby výkladci a firmami zakryté staré portály byly postupně odkrývány — nedostává se bohužel se strany městské samosprávy vědomé a nerozdvojené podpory instancí, jež nedovedou dosud důsledně spravedlivě a ve veřejný prospěch rozhodovati; stalo se tak při portálech na domě č. 21 na náměstí Staroměstském, v ulici Celetné a na Karlově.

Tento rok musil se klub zabývati v přenesené působnosti i několika venkovskými záležitostmi. Po smutných a neodčitelných již faktech zboření domů v Pardubicích zakročil klub v Berouně a v Rokycanech (kde dle zpráv byly ohroženy staré městské

brány), v Turnově, kde měla být renovována stará kašna nepřipustným způsobem, v Domažlicích, kde pomýšlí se na zboření starého kostelíka sv. Antonína a na nahrazení jeho novostavbou ve slohu a pojetí zcela charakteru Domažlic neodpovídajícím.

Účastenství klubu expositivem na jubil. výstavě v Praze 1908 bylo umožněno jen ochotou a obětavostí sil, jež klubu ještě, po vyčerpávající a široké činnosti jeho ve vlastním programu, vybývaly. Expositice v pavillonu města Prahy, kde klub na výslovné přání městské rady zúčastnil se proponovanou kolekcí regulačních studií, byla sestavena z 90 snímků, tvořících programově cyklický obraz Prahy a krásy jejího architektonického a přírodního celku arch. Zákrejsem, který napsal i slovní doprovod; fotoграфování obstaral p. Bufka. Expositice doznala obdivu i cizích odborníků, navštívivších Prahu a byl jí přirknut diplom s právem ražení zlaté medaile.

Kromě této expositice zúčastnil se klub jubilejní výstavě expositivem projektových studií v levém křídle někdejšího průmyslového paláce. Tato omezila se na úpravy Podskalí (arch. Rosipala) a projekt znovuzastavění průlomu „u Klíčů“ (arch. Vondráčka), jež oba z původně mnohem širě myšlené a s velikým nadšením započaté kolekce ve výstavě uskutečněny. (Dokonč.)

VALNA HROMADA „KLUBU ZA STAROU PRAHU“.

(Pokračování.)

Klub uspořádal letos čtyři fotografické soutěže (2 pražské, 2 venkovské), které byly velmi četně obeslány. Tato činnost náleží v obor činnosti upozorňující a výchovné. Klub uzavírá svůj rok s jistotou, že porozumění ve vrstvách obyvatelstva jeho důslednou a neústupnou prací postoupilo; nemůže to bohužel konstatovati o kruzích, jimž rozhodování v Praze náleží. —

Tato zpráva byla schválena, načež zprávu II. jednatele přednesl pan Ješek Hofman.

Technicky organizační práce v klubu byly úměrné se zvětšeným rozpětím programovým a nad to stupňovány vytčeným úkolem minulého roku: reorganizovati spolkovou správu všech oborů. Do skupiny prvé patří jako důsledek intenzivní činnosti agitační utvoření poradních sborů pro speciální obory (komise technická, poradatelská a restitovaná fotografická; výbor výstavní byl přirozeně orgánem dočasným) vypracování řádů jednacích a přípravy k opatření klubových místností a to nejen k potřebám kanceláře a schůzí (domácí rady), ale i ku vzdělání členstva (čitárna, knihovna, archiv a zároveň místnost k častějším členským schůzím informačním a k vyložení informativního materiálu k časovým otázkám).

Možnost najmouti místnosti v adaptovaném renesančním domě „U Vejvodů“ spojila vyhovění těmto potřebám i s praktickou podporou úpravy starých cenných domů v moderní bydliště.

Do oboru organizace administrativy patří zřízení a výprava stálé kanceláře v březnu minulého roku. Umístěna nejprve společně se Svazem okrašlovacích spolků „u Halánků“, pak ve staré škole Jindřišské (společná se spolkem pro Reformu bytovou, naposled s Československou Jednotou); zavedení nových evidenčních knih a katalogů bylo důležitou drobnou prací tohoto oboru.

Správa hospodářská vyžádala si v důsledku nepevného hmotného základu spolku některé změny, z nichž jest nejdůležitější úprava členských příspěvků na r. 1909 a pořízení řádu hospodářského. Úprava příspěvku členského měla cílem nutnou jeho jednodušnost; zůstavení rozlišení jest jen formální (mezi předplatiteli vycházek a nepředplacenými členy). Druhou příčinou bylo nezbytné zvýšení řádných příjmů po schodku uplynulého roku, nahrazeném půjčkou z fondů základních. Okolnost, že v novém letošním roce vystoupilo skorem tolik starých členů, kolik jest členů nově se hlásících, nelze pokládati leč za neuznání této hospodářské nutnosti a za snížený zájem vystupujících členů o klub a o jeho ideu. Praeliminovaný výnos zvýšeného příspěvku ovšem daleko nekryje vyčerpané fondy základní, což zůstaveno hmotnému efektu nových členských přihlášek; i tato akce vykazuje určité výsledky, avšak na publikovanou výzvu k členstvu za přispění v obvodu jejich osobních styků reagovalo pouze 4% úhrnného počtu členů!

Radostným důvodem, že nebylo nutno žádati od členstva vyšších hmotných obětí k udržení spolku jest pokrok, za minulý rok z 600 členů na 900.

Poměr těchto cifer jest důkazem postupu Klubu, důkazem socialisace jeho myšlenky. Vzpomenutí rozšíření činnosti spolku v příštím roce o činnost vzdělávací vyznačuje, že klub jest si tohoto fakta vědom. Rok nový bude charakterisován otevřením místnosti klubu; vývoji jest zůstaveno, zda nevzniknou tam mezi členstvem uprostřed interessu za společnou ideu i svazky společenské.

Po schválení této zprávy podal zprávu pan JUC. Oldř. Dlabač.

V přehledu jeví se podniky klubovní asi takto: 45 vycházek, 4 veřejné přednášky, 3 členské schůze, 1 členský večer a vycházka do umělecké výstavy Jos. Navrátila (účast 41 členů).

Nejpřednější počtem jsou vycházky. Na podzim, v zimě a čásném jaře navštěvovány byly pražské paláce: (palác hr. Straky z Nedabylic, arcibiskupský palác, Pálfyův, Waldšteinský, Colloredo-Mannsfeldský, Schwarzenberský, Brettfeldův, Bylandt-Reithův, Buquoiský, Portheimův), dále pak: Amerika, Novoměstská radnice, univerzitní bibliotheka, „Vejvodovi“; zahrady: Seminářská a Strahovská. V pokročilejším jaře a v létě pořádné byly výlety do zámků a měst bližšího i vzdálenějšího okolí pražského (Klamovka, Cibulka, Břežany, Hvězda, Veltrusy, Koloděje, Libeň, Roudnice, Nymburk, Králové Dvůr, Kuks, Betlém). Na podzim navštíven byl u příležitosti výstavy interieurů Kolín, po té pořádný cyklus: „Pražské kostely I.“ — Dodatkem vycházek před Vánocemi byla návštěva Hudlova domu a „Myslivny“. Po Vánocích pořádný 10. vycházkový cyklus: „Pražské kostely II.“, který v tomto měsíci skončí (Karlov, Košířský hřbitov, kost. Klementinské, u Milosrdných, sv. Haštal, Mikuláš, Martin, Jan na Hradčanech, Jan na Skalce, Karel Bor., Jiří, Jiljí, Havel, Kateřina, kl. bl. p. Anežky, Nejsv. Trojice, Emausy, Panna Maria

před Týnem, Vítězná a Sněžná). Celková návštěva byla 3726 členů (ač 9 výletů bylo velice slabě navštíveno) a průměrná návštěva vykazuje tedy velice uspokojující číslo 81 účastníků.

Členský večer — Mozartův — byl po dlouhém odkládání uspořádán 26. ledna t. r. v Národním domě Vinohradském. Průběh večera byl zdařilý a po vyčerpání programu — Mozartovy skladby a Dra. L. Jeřábka scéna „Na Bertramce“ — rozproudila se animovaná zábava do pozdních hodin trvajících.
(Konec příště).

VALNÁ HROMADA „KLUBU ZA STAROU PRAHU“.

(Konec.)

V jarním období minulého roku pořádal Klub cyklus 3 přednášek, původně pouze členům klubu přístupných, později veřejných, které však nebyly tak navštíveny, jak by si bylo přáti. Přednášeli pp. konservátor Z. Wirth: „Z českého východu“ (Něm. Brod, Polička, Litomyšl, Vys. Mýto), kons. Boža Dvořák: „Chrudím, Pardubice“ a pí. Žofie Pohorecká: „Krajem slunce a dalekých obzorů“. Všecky tyto přednášky provázeny byly množstvím promítaných obrazů. Ve dnech Svatojanských přednášel p. J. Hofman: „O slavnostech Svatojanských.“

V podzimu věnovány byly dva, v zimě jeden večer členským schůzím, na nichž laškově přednášeli pp. arch. Vl. Zákrejs: „O regulačních plánech venkovských měst“, arch. A. Balšánek: „O umístění monumentálních budov na pobřeží Malé Strany“; třetí večer věnován byl debatě: „O soutěži na přestavbu Staroměstské radnice“. — Všecky tyto schůze byly četně navštíveny a pp. účastníci jevíli veliký zájem o themata tato velmi čile debatující.

Zprávu knihovni podal p. arch. O. Vondráček.

Knihovna v minulém roce plně svému účelu nedostála a sice následkem nerozřešené bytové otázky Klubu.

Knihy se půjčovaly asi 2 měsíce po minulé valné hromadě. Když Klub získal pro svou administraci místnost ve staré škole u sv. Jindřicha, byla tam knihovna přenesena, ale sotva učiněna členstvu přístupnou, dostal Klub výpověď a tak nezbyvalo než vzítí za vděk přistřeším v jedné předsíni u Halánků, kamž knihovna složena, ale tím stala se nepřístupnou. Proto knihovník vyprošuje si na valné hromadě dispens od podání knihovní zprávy, zároveň však podává pilný návrh, aby nově zvolená domácí rada byla splnomocněna přijati knihovní zprávu doloženou revisí, a to během měsíce od té doby, kdy klub se přestěhuje do vhodných místností. Návrh tento přijat a zpráva knihovni schválena.

Zprávu archivářskou přednesl p. JUC. Guth.

Archiv, jenž teprve před rokem byl oddělen od knihovny, sestává z těchto oddělení: a) část obrazová — kde zařazeny fotografie, negativy, listy grafické, dopisnice, kresby a plány; b) část listinná; c) část žurnální. Část první a hlavní má svůj základ ve velko-

myslném daru našeho zesnulého zakládajícího člena p. cis. rady Jindř. Eckerta, enž věnoval klubu celou serii pražských architektur. Druhým, stále se opakujícím pramenem jsou fotografické soutěže klubem pořádané. Letošního roku větší počet fotografií věnovali laskavě archivu p. Ing. Klíma, p. Kovář a řada anonymních účastníků soutěží, za což jim klub vzdává vřelé díky. Mimořádným pramenem, jimž letos rozšířena sbírka fotografií a založena sbírka negativů, byla expozice klubu na Jubilejní výstavě 1908. Novým oddílem je sbírka diapositivů, jež založena teprve letos.

I oddělení plánů letošního roku silně vzrostlo následkem regulací města Prahy.

Listinný archiv rovněž vykazuje letošního roku značný přírůstek titulů.

Úplněm seřeazeni a uspořádání archivu bránily a brání nepřekonatelné překážky: nedostatek vhodných místností. Po projektovaném najmutí místností klubovních „u Vejvodů“ bude archiv teprve vyhovovati svému účeli.

Pak následovala zpráva pokladníka p. J. Fr. Kocana a zpráva revisorů, již přednesl p. prof. Mikulka; obě byly schváleny.

Předseda p. dr. Jeřábek pak ocenil několikaletou činnost p. Kocana jako pokladníka Klubu a vyslovil mu díky za všeobecného souhlasu přítomných.

Na to vykonána volba domácí rady a revisorů účtů, při níž zvoleni pp.:

Předsedou: Dr. Luboš Jeřábek, I. místopředsedou: Dr. Jar. Goll, II. místopředsedou: Jan Emler. Cleny domácí rady: A. Matějček, arch. Fr. Thoř, PhC. Karel Guth, arch. O. Vondráček, arch. J. P. Šebek, C. O. Dlačbač, Ladislav Cupr, arch. Ant. Engel, arch. Fr. Hodek, JUC. J. Hofman, arch. B. Hübschman, arch. P. Janák, arch. Fr. Kavalir, Cyril Sládek, arch. Stanislav Sochor, PhC. V. V. Štech, kons. Zd. Wirth, arch. Vl. Zákrejs. Revisory účtů zvoleni: p. Prof. Jan Mikulka, p. úč. J. F. Kocun a p. úč. Josef Wiesner. [V následující domácí radě 23. března t. r. přiděleny funkce: I. jednatele p. arch. Janákoví, II. jednatele p. Matějčkovi, pořadatele p. JUC. Dlačbačovi, knihovníka p. arch. Vondráčkovi, archiváře p. JUC. Guthovi, pokladníka p. arch. Šebkovi].

Pak jednáno o volném návrhu p. konservatora Wirtha na zřízení venkovských odborů Klubu „Za Starou Prahu“.

Poměry, za jichž změnu Klub v Praze řadu let zápasí, jsou na venkově, možno-li, ještě horší. Tam stejně jako v Praze se dopouštějí největších hříchů při rozšiřování starého jádra městského i zakládání nových čtvrtí, stejně bezohledně ničí i nejvýznamnější památky umělecké a historické. Neschází ovšem ani na venkově obránců starého rázu domácích měst, ale vede se jim jednak dle příslovi „nemo propheta in patria“, jednak vadí jim laickost jich názorů a z toho plynoucí nerozhodnost při otázkách složitých. Ale přes to je na venkově nálada a dobrá vůle opírat se o odbornou radu a mnoho členů domácí rady již mělo příležitost podobné konsulské služby venkovským pracovníkům poskytovat. Bylo by dobře nálady využítovati a v městech, kde má Klub členy, neb aspoň osobní přátele někdo z výboru, zakládati přímo odbory Klubu za Starou Prahu. Jednak se tím prestige Klubu zvýší, že bude jaksi patronem venkova, jednak bude z toho veliký morální zisk, když bude mít Klub přímý vliv i na venkov. Agenda značně tím rozšířená bude vyvážena právě morálním ziskem. Obava o rozšíření kompetence z Prahy na venkov dá se odbýti prostým poukazem na práci dosavadní, kdy Klub již několikrát zatáhl na venkov (Beroun, Rokycany, Jindř. Hradec, Pardubice) a kdy jeho členové jsou osobně často dotazováni z venkova o rady z tohoto odboru. Poněvadž jsou však jisté obtíže formální, plynoucí z poměru venkovských odborů k ústředí v otázkách zásadních a pokud se týče financování, přeje si p. navrhovatel, aby návrh byl přikázán komisi, jež by věc propracovala a předložila pak hotovou k posouzení a případnému schválení mimořádné valné hromadě. P. Zákrejs návrh sympaticky uvítal a přimlouval se za jeho podrobnější projednání v komisi.

Předseda p. Dr. Jeřábek upozorňuje, že při zakládání odborů důležitější než poměr právní a finanční je ingurence ideová klubu. Je třeba zabezpečiti si ideový vliv střediska a proto tuto okolnost musí komise zvláště obezřele uvážiti. O jejím elaborátu nechť rozhodne mimořádná valná hromada.

Návrh p. Wirthův byl jednomyslně přijat a k návrhu p. inž. Bartheldyho zvoleni do komise pp. JUC. O. Dlačbač, JUC. K. Guth, JUC. Ješek Hofman, JUDr. L. Jeřábek, PhC. A. Matějček, C. Sládek, PhC. V. V. Štech, arch. Vondráček a konservator Zd. Wirth.

Pak valná hromada doslovem předsedovým skončena.

Z KLUBU „ZA STAROU PRAHU“.

STAVBA NOVÉ RADNIČNÍ BUDOVY NA MARIÁNSKÉM NÁMĚSTÍ. V době, kdy jednalo se o dohodu se zemským výborem pokud se týče úpravy Mariánského náměstí, učiněny klubem znovu kroky, aby vzhled tohoto náměstí lépe byl upraven, než jak

dosud proponováno. Nová budova radniční svou hlavní fačadou na straně jedné, a nově proponovaná budova městské knihovny na straně druhé, dotýkají se jako nové dvě strany starého náměstí Mariánského, tohoto obvodu Staré Prahy, k jehož hájení téměř veškerá činnost klubu směřuje; klub shledává, že v důsledku jeho programu náleží mu povinná kompetence, zaujmouti stanovisko k oběma monumentálním novostavbám. Obě budovy budou přímými sousedy dvou krásných budov pražských Klementina a paláce Clam-Gallasova, proto žádá klub, aby k těmto budovám byl zachován veškeren respekt při budování budov nových, jak plyne z nepředpojatého vědomí a cenění starých památek — a tento respekt musí se zde projevit v udržení správného poměru linií, výšek a hmot nových budov, jakož i v jich důstojném slohu.

Tento nesporný požadavek uměleckého respektu nových budov ku starým, zajisté všeobecně platný, jest možno v tomto konkrétním případě formulovati ve zcela určité technické a umělecké zásady, jimiž nové budovy musí se řídit, nemá-li býti ráz Mariánského náměstí porušen.

Pokud se týká stavebních čar, jest bohužel dnes nutno počítati s tím, že jednak starý stav dokončeným již rozbouráním jest úplně anulován, jednak s tím, že z assanačního plánu pro tuto část bylo již mnoho nezměnitelného uskutečněno. Klub hájí ulici Platněrskou jako dokonalou a zvláště charakteristickou ulici Prahy; nálezy, které byly tu nyní učiněny, ukazují, že jak architektonicky cenných domů ulice se skládala. Klub poukazuje stejně i k významu náměstí Linhartského pro jeho pěkný prostor a pohledy k věži Hvězdárny v Klementinu. Klub lituje a budou mnozí z příštích generací litovati s ním, že nebylo v této staré části krásného města vůbec ničeho zachováno, ba že přes všechny jeho kroky nebylo ani o této možnosti uvažováno, a že konečně nebylo v době, kdy čáry regulačního plánu byly stanoveny, dosti zdatných sil, aby celková úprava byla navržena šťastnějším způsobem než se stalo. Jestliže však celá tato část města byla již bez památky zrušena a jestliže jako tabula rasa má býti novou čtvrtí znovu zastavena, jest samozřejmo, že zastavení s použitím starých čar uličních (ulice Platněrská se všemi svými zajímavými architektonicky a cennými domy již zmizela) jest nemožno a že nová ulice Platněrská bude založena jako ulice moderní přímočarě. Podobně při náměstí Linhartském, které jako prostor existovalo, pokud existovaly i jeho ostatní tři strany — když tyto jsou dnes zbořeny a když zbývá z malého náměstíčka jen jediná strana, architektonicky nikterak zvláště cenná, není dnes již vlastně starého závazku, který by k rekonstrukci prostoru zavazoval; jest proto i zde správným, že nový regulační plán přešel zde také k přímočarému založení. Naopak nebylo by při obou ulicích s moderního stanoviska správným, kdyby úprava, která zajisté musí býti vysloveně moderní, pokoušela se zde o malebnosti a úmyslnosti, jež moderní monumentální dispoziční jsou zajisté cizí. Při náměstí Mariánském, z něhož zachovány jsou dvě a sice nejdůležitější z jeho stran (Klementinum a Clam-Gallasův palác) jest nutným, aby nový prostor náměstí byl k vůli těmto budovám a ve správném prostorovém poměru k nim utvořen. Z architektonických fakt obou starých průčelí vyplývají pro zbudování nového prostoru další, určitější podmínky: půdorysná utváření obou nových stran mělo by být v charakteru stejné jako při obou starých monumentálních budovách, t. j. nové strany radnice a knihovny jako monumentální budovy měly by stejně samostatně vystupovat, jako vystupují na náměstí průčelí Klementina a Clam-Gallasova paláce. Požadavek tento jest při budově radniční dodržen, ne však v dosavadním projektu při straně knihovny, neboť ústí ulice Žatecké navrženo téměř uprostřed strany a tím straně chybí celistvost, kterou staré strany náměstí mají tak vysloveně. Kdyby vyústění ulice Žatecké bylo přeloženo do rohu náměstí k ústí ulice Platněrské, pak by vyústění všech ulic do náměstí mělo tentýž charakter a strana knihovny tvořila by právě tak jednotnou, zcelenou stranu, jakými jsou anebo budou ostatní strany náměstí.

Co se týče výškových poměrů nových budov, musí být rovněž určeny s plným ohledem k výškám starých budov. Projekt nové budovy radniční snaží se po této stránce vyhovět, neboť klade hlavní horizontální římsu budovy radniční do téže výše, v jaké se nalézá římsa protějšího Klementina. Tím dána jest prostoru náměstí jistá jasnost a srovnanost výškových rozměrů jeho stran.

Nutno však, aby tímto již nastoupená cesta respektu k charakteru náměstí byla sledována i ve všech ostatních konsekvencích, které pro architekturu průčelí nových budov vyplývají. Obě staré budovy podmiňují dnes charakter náměstí a vymezují určité i pojem jeho monumentálnosti; je možno určitě vytknouti, že při Klementinu spočívá hlavní význam ve velké koncepci průčelí, v kompaktnosti jeho formy a sceleném obrysu střechy, úměrnosti portálu i poměrně malém aparátu používaných forem (jediné pořadí pilastrů s kladím) jednoduchých, ale zajisté markantních. Naproti tomu projektované průčelí

pracuje vesměs prostředky uvedeným přednostem Klementina přímo protichůdnými: průčelí nové budovy radniční jest nejednotně koncipováno, rozbito risalitem v rozměrech průčelí nemožným, se střechou rozříštěného obrysu a nevhodně střední odlišnou členěnou mansardou, střední risalit nad to jest nešťastně zdrazňován ohromným motivem velkého okna a hlavním portálem, jež vesměs přestupují měřítko náměstí, operuje se mnohostí a rozříštěností malicherných detailů a dekorací (attiky, balkony, různá rámování, rustika, vertikální členění, ...) Mezi starou fačadou Klementina a novou projektovanou fačadou radniční budovy jest tedy nepříznivý rozdíl, který znamená, že provedení průčelí dle nynějšího plánu bylo by zároveň poškozením charakteru náměstí. „Klub za Starou Prahu“ jest proto přesvědčen, že projekt radniční budovy co do koncepce i slohu měl by doznati změny a sice ve smyslu a v souhlase s charakterem náměstí, jak bylo vytknuto.

Budoucnost ukáže, jak seriosně a jak umělecky hodnotně bude úloha znova rozřešena projektantem,

Ku zprávě, že má být přeměněna fačada domu Záložny v Táboře, zakročil „Klub“ podáním u Záložny a městské rady v Táboře, aby nebyl rušen celkový a staletými utvořený ráz náměstí, které je nejen pro Tábor sám, ale též ohledem k našim městům jedinečné svého druhu. Je chybným předsudek, že by budovy s počátku minulého století neměly svou uměleckou hodnotu a charakter a tudíž že by byly bezcennými jako staré umělecké památky.

Přepracované regulační plány Podskalí jsou veřejně vyloženy k námitkovému řízení, o stanovisku, jaké zaujme klub, bude referováno příště.

Kostel sv. Václava na Zderaze má být opraven, letos jenom to, co je k zabezpečení stability nezbytně nutné. Plány už tři leta staré jsou dílem architekta J. Fanty: byly i tehdy s výminkami změn schváleny, jak dalece je pochopen zde kult památek, nelze dnes přesně povědět, ale kalamití, jako je dostavování románské věže, rozebrání a zmenšení renaissančního kůru, neměly by se vyskytovat.

V záležitosti parcelace Portheimky na Smichově byli upozorněni majitelé. Jejich zástupce sdělil, že slečny H. a A. z Portheimů jsou majitelky části paláce, ostatní část že mají najatu od obce Smichovské do roku 1914. Parcelace zahrady, jež byla již před stavbou kostela povolena, je závislá od majitelek, jež k ní nikterak nepřistoupí. Smutné je ovšem svědectví pro bezohlednost, s jakou se navrhla ulice přes Dienzenhoferův pavilon se sálem od Rainera malovaným.

Návrh na regulaci svatopetrské čtvrti, vypracovaný technickou komisí klubu za Starou Prahu, bude předložen městské radě.

Ku zprávě, že v Litomyšlském zámku má se zbourati rokokový karousel, byla podána žádost majitelů, aby toho nedopustil, ježto pavilon je cennou součástí v celkové dispozici zahrady.

K pověstem o bourání domu „Ústřední Matice Školské“ v Husově třídě učinil klub dotaz, na nějž došla odpověď vyhovující.

Městské radě podána žádost, aby velice cenný materiál soupisné komise městské (často i unikátní fotografie a rýsy budov a objektů historicky a umělecky cenných, z n'chž mnohé už dávno umřely nerozumnou chorobou regulační a assanační) byl přístup ku studiu odbornému. Mělo by se tak státi ve formě archivního oddělení při městském archivu.

Shledáno při opravě kostela sv. Jindřicha, že terrain okolo značně narostl a že kostel je utopen. Návrh na znovuzřízení sadu okolo není do té míry správným, ježto sad (?) zde nemůže působiti jako součást architektury a zvláště ne sad pražského typu, jenž se dodává i ve velikostech od 1 m² počínaje. Kostelu bylo by třeba volného okolí a původního terrainu.

Protestováno proti parcelačnímu plánu „Ohrady“ v Žižkově, ježto plán parcelační byl vlastně plánem regulačním pro tuto usedlost; nelze však připustiti, aby byly regulační plány zdělávány bezmyslénkovitě od případu k případu a od kousku ku kousku. Musí být logické a účelné řešení celého plánu regulačního od nejdůležitějších problémů komunikací, náměstí, veřejných budov až ku poslední čínžkové parcele. Jestli že však se překládají chybné komunikace, po případe i nevhodně křiví (silnice k Hrdlořezům), jestli v rozvržené ploše vybývající cipy po několika málo metrech se věnují na park, je to docela pochybené, ježto park jako park má jen tehdy svůj význam, když dosahuje určité rozlohy, která mu zaručuje, že nebude lesem domů udušen a redukována smetiště prachu a sazí. Trapně působí i ta okolnost, že stávající zahrady se ruší a sady na docela jiném nekultivovaném místě se navrhují. Klub se domnívá, že opravdu svědomitou regulací byly by vyjádřeny hlavní komunikace a řešení bloků, že by i umělecky

hodnotně bylo rozluštěno, při čemž by zůstaly zachovány zahrady, jakož i kaštanová alej s barokním zahradním pavilonkem jako kompaktní sad. Protestu klubu nebylo vyhověno městskou radou žižkovskou.